

MYND: ÁLVUR HARALDSEN

Modernað samfelag krevur moderna miðlalandslag

At miðlarnir og journalistar framvegis hava ein týðningarmiklan leiklut í samfelagnum, er formaðurin í felagnum Føroysk Miðlafólk ikki í iva um. Tí skalt tú hava eitt modernað samfelag, so krevur tað eisini, at tú hevur dugnaligar journalistar, sum taka sína uppgávu í álvara. Og hugsar tú um týðningin av fólkavøkstri, mást tú eisini hugsa um týðningin av dygdargóðum journalistikki.

– Síðstu árin hevur verið nógv fokus á fólkavøkstur og at fáa tey ungu at flyta heimaftur og seta búgv í okkara samfelagi. Tað krevur eitt modernað samfelag – og í einum modernaðum samfelag hevur man sterkar fjølmiðlar, sigur Jón Brian Hvidtfeldt.

Tey ungu, sum nema sær út-búgving uttanlands og síðani koma heim aftur á klettarnar at seta búgv, krevja upplýsing og eftirlit við valdshavarum.

– Tíbetur er tað so, at fólk gerast alsamt meira upplýst og meita tilvitað, bæði um okkara samfelag, men eisini um teir stóru spurningarnar úti í heimi. Tey vilja hava at vita, hvat gongur fyri seg, og hvussu tey ráðandi fara við virðinum og samfelagnum. Og tað er júst har, at journalistarnir hava eina týðandi uppgávu, sigur Jón Brian Hvidtfeldt.

Tøknin í dag merkir, at tú fært hópín av kunning og vitan her og

»Hetta er ein eftirlýsing eftir einum journalistiskum vita, sum aktivt kann vera við til at hækka støðið á føroyska miðlaheiminum ídag«

Jón Brian Hvidtfeldt

har. Eingin ivi er um, at dagsins føroyingur fær munandi meira at vita gjøgnum eitt nú Facebook, heimasíður av ymiskum slag og so framvegis. Men er tað altíð veruleikin tú sært, tá ið tú leitar tær á hesar pallar?

– Vælpolerað tíðindaskriv og klipp á Facebook eru ikki har, sum sannleikar koma fram. Tað krevur sterkar miðlar at hava eftirlit við valdshavarum, og tað er kanska ongantíð størri tørvur á tí enn júst nú, sigur Jón Brian Hvidtfeldt og nevnið sum dømi Panamaskjølina, sum hava fyllt nógv í alheims miðlum seinastu mánaðirnar.

– Har síggja vit eitt gott dømi um, hvussu langt valdshavarar av ymiskum slag vilja fara, fyri egnan vinning. Og høvdu vit ikki havt journalistar í tí førinum, so høvdu vit ikki vita sannleikan, sigur Jón Brian Hvidtfeldt.

Og soleiðis er eisini í Føroyum. Miðlarnir avdúka javnan sannleikar, sum summi vildu helst hildið loyniligar. Men tað ger einki, um tað verður kravt meira av tí gravandi journalistikkinum her heima á klettunum.

Hvat vilja vit?

Í miðlahøpi verður í hesum døgum tosað nógv um tvey viðurskifti. Annað er, at okkara public service stovnur, Kringvarp Føroya, skal hava ein nýggjan public service sáttmála. Hitt er, at samgongan hevur í hyggju at lata stuðul til privatu miðlarnar. Tá umræður public service sáttmálan, so heldur formaðurin í felagnum Føroysk Miðlafólk tað vera skilagott at hava gravandi journalistikkin í huganum.

– Í einum komandi public service sáttmála ber væl til at áleggja Kringvarpinum at gera meira við gravandi journalistikkin. Men so má myndugleikin eisini gera sær greitt, at antin má sparast ella skerjast onkra aðrastaðni í øllum tí, sum KvF eisini skal fáast við - ella mugu fleiri pengar fylgja við. Tí gravandi journalistikkur krevur fólk, tíð og í síðsta enda pengar, sigur Jón Brian Hvidtfeldt.

Tá umræður teir privatu miðlarnar, hevur í árávis verið tosað um ein miðlastuðul. Men ferð eftir ferð hava uppskotini endað úrslitaleys, og soleiðis varð eisini, áðrenn lögtingið fór í summarfrí herfyri.

Orsøkin hesaferð er, at ósemja er um, hvørji kriteriuni skulu vera, fyri at fáa stuðul. Skal tað fara til endurútbúgving av journalistum, til tey prentaðu bløðini, til redaktiónir, til einstaklinga portalen, ella hvussu skal tað bítast.

– Fyri privatu miðlarnar er tað ein standandi avbjóðing, bæði at gera gravandi journalistikk og samstundis tjena pengar. Nú so nógv verður tosað um miðlastuðul, so kundi gravandi journalistikkurin verið eitt greitt, politiskt ynski ella krav, sum fylgdi við pengunum úr landskassanum, sigur Jón Brian Hvidtfeldt og heldur fram:

– So kanst tú sjálvandi spyrja, hvussu býta vit pengar út eftir gravandi journalistikki, sum enn ikki er gjørdur? Tað ber sjálvandi ikki til – men eitt stað at byrja er at krevja dygdargóðan journalistikk, til dømis gravandi journalistikk, og so áleggja redaktiónunum at koma við einari árligari uppgerð ella frágreiðing um, hvat kom burtúr. Hendan kann so vera ein hjálp hjá óheftu miðlanevndini at brúka, tá hon skal býta pengar út árið eftir. Tá hevur tú bæði písk og gularót at stýra politiska ynskinum um

dygdargóðan, gravandi journalistikk, sigur Jón Brian Hvidtfeldt.

Givið er tað, at føroyski miðlaheimurin er undir støðugum trýsti og støðugum broytingum. Alsamt fleiri fjølmiðlafólk bjóða seg fram í smærri miðlum, meðan privatu miðlarnir sigla í tungum sjógvi orsaka av svinandi lýsingarinntøkunum og vaksandi kappingini. Og tá kappingin gerst hörð, skal meira til fyri at varðveita lesararnar, og kanska tað til tíðir gongur út yvir góðskuna. Men framtíðin kemur, og tí mugu miðlarnir, samfelagið og politikararnir taka støðu til, hvussu vit skulu menna okkum á hesum øki framyvir.

– Tað er givið, at tað ongantíð hevur verið so stórir tørvur á góðum journalistum, sum júst nú. Valdshavararnir sita tyngri á valdinum og vit vita, at vald korrumperar. Og hvør skal halda eftirlit, um vit ongar journalistar hava eftir, spyr Jón Brian Hvidtfeldt, formaður í felagnum Føroysk Miðlafólk, og leggur at enda afturat:

– Vilja vit her úti á okkara smáu oyggjum mitt í Norðurlantshavi rokna okkum sum eitt framkomið og upplýst samfelag, so mugu vit eisini skapa fortreytir fyri sterkum fjølmiðlum við dugnaligum journalistum, sum vegna okkum øll somul kunnu varpa ljós á og seta spurningar við tað, sum fer fram.